

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zastoupení při manželství

Institut manželství a jeho vznik je v českém právním řádu zejména ovládan pravidlem, kdy osoba, která hodlá uzavřít manželství, projevuje svou sňatečnou vůli osobně před orgánem státu, či orgánem církve. Pro případy, kdy v životě nastanou situace znemožňující osobní účast, právní řád již tradičně[1] vymezuje výjimku, v podobě možnosti uzavření manželství v zastoupení. Sňatek v zastoupení je přípustný jak pro sňatek občanský, tak pro sňatek církevní. V případě církevního sňatku musí snoubenci naplnit také podmínky církevního práva pro projev vůle zmocněncem.

Zákonné podmínky zastoupení

Přestože institut uzavření manželství v zastoupení je zakotven v občanském zákoníku[2], má jít spíše o výjimku z obecné premisy projevení sňatečné vůle snoubencem osobně. K posílení institutu, jakožto výjimky stavu obvyklého, slouží zákonem stanovených několik výjimek. Zastoupení při uzavírání manželství, respektive při sňatečném projevu je možné jen tehdy, svědčí-li pro to „důležité důvody“. Mezi důležité důvody lze v praxi zařadit nepřítomnost snoubence v místě sňatečného obřadu, přičemž tato nepřítomnost musí být vážného a dlouhodobého charakteru. Typicky se bude jednat o dlouhodobou zdravotní indispozici jednoho ze snoubenců, pobyt ve vězení apod.

K možnosti uplatnění zákonem stanovené výjimky, je třeba kladného rozhodnutí krajského úřadu, v jehož správním obvodu má být manželství uzavřeno. Řízení o povolení uzavření manželství bez přítomnosti jednoho ze snoubenců se zahajuje na žádost a zároveň s ní je třeba přiložit doklady, které jsou třeba k uzavření manželství[3] a současně s nimi taktéž písemnou plnou moc[4]. Povolení uzavření manželství v zastoupení je nenárokové a bude tedy záležet na správním uvážení krajského úřadu. Řízení o povolení projevu vůle jednoho ze snoubenců o vstupu manželství je zahájeno na základě žádosti, kterou musí podat společně oba snoubenci. Správní řízení o povolení uzavření manželství v zastoupení se řídí částí druhou zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, přičemž při posuzování je na správním uvážení příslušného krajského úřadu, zda shledá vymezený důvod jako dostatečně opodstatněný. Proti rozhodnutí krajského úřadu lze podat opravný prostředek ve formě odvolání.

Plná moc

Speciální pozornost zákon klade taktéž na náležitosti plné moci a to jak obsahové, tak formální. Plná moc musí obsahovat pověření zmocněnce zmocnitelem, aby jeho jménem učinil sňatečný projev vůle s druhým snoubencem, který musí být ve smlouvě přesně označen. Jedná se tak o plnou moc speciální. Zákon však nad rámec obecných obsahových záležitostí[5] upravuje zvláštní obsahové náležitosti[6], které musí plná moc zahrnovat. Zvláště musí být v plné moci uvedeny údaje osvědčující totožnost snoubenců a zmocněnce a to takovým způsobem, aby rozhodující krajský úřad seznal totožnosti všech osob. Zároveň musí být uvedeny další rozhodné skutečnosti, týkající se obou snoubenců a zmocněnce, jsou-li takové. Mezi takové skutečnosti lze zařadit ty, z nichž krajský úřad dovozuje, zda jsou důvody pro uzavření manželství v zastoupení důležité.

Z důvodu nemožnosti ponechání rozhodování o statusových otázkách na vůli zmocněnce, musí být v plné moci obsaženo prohlášení snoubenců o jejich budoucích příjmeních po uzavření manželství, včetně příjmeních budoucích dětí. V poslední řadě musí být v plné moci vyjádřeno prohlášení, které

jinak snoubenci činí při sňatečném obřadu.[7]

Na plnou moc jsou občanským zákoníkem kladeny i některé formální požadavky. Plná moc musí být v písemné podobě s úředně ověřenými podpisy. Z dikce zákona vyplývá, že je vyloučeno udělení plné moci několika zmocněncům společně. Přestože to není v zákonné úpravě explicitně vyjádřeno, je vzhledem k okolnostem dovozováno, že plná moc musí být podepsána jak zmocnitelem a zmocněncem, tak i druhým snoubencem.

Zmocněncem může být zletilá fyzická osoba, která má pro uzavření manželství svéprávnost. Zástupcem nemůže být osoba, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného. Oproti předcházející úpravě je dnešní občanský zákoník již genderově neutrální a není tak nutné, aby zástupce byl stejného pohlaví jako zastoupený snoubenec.[8]

Odvolání plné moci

Plná moc může stejně jako zastoupení zaniknout obecnými způsoby zániku plné moci, avšak je třeba na zánik nahlížet s ohledem na předmětnou statusovou záležitost a podle toho postupovat (např. smrt). Stejně tak jako u každé jiné plné moci, může i v případě plné moci ke sňatečnému projevu vůle, dojít k jejímu odvolání. Zákon speciálně hovoří o účincích takového odvolání, které je totiž zapotřebí doručit nejen zmocněnci, ale zejména druhému snoubenci a to nejpozději do doby, než projeví svůj sňatečný projev vůle. Není tak důležité, zda již zmocněnec sňatečný projev vůle projevil, či nikoliv, ale zda ji tedy ještě neprohlásil druhý ze snoubenců a manželství tedy ještě uzavřeno nebylo. Pokud by se o odvolání plné moci dozvědělo později, je možné nastalé manželství napravit pouze rozvodem.

Závěr

Institut sňatku v zastoupení má v právním řádu platném na našem území již dlouhou tradici a nic nenasvědčuje tomu, že by se to mělo v budoucnosti změnit. Bude však zajímavé sledovat, kam až se judikaturou, či možná zákonnou úpravou posunou jeho hranice, tak jako se tomu stalo v případě genderové neutrality zmocněnce. Následující roky tak ukážou, zda se do institutu sňatku v zastoupení například neprojeví stále větší pokrok videokonferenčních a jiných komunikačních prostředků.

Michal Vrba,
paralegal

Moreno Vlk & Asociados

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE / ABOGADOS / ATTORNEYS AT LAW
PRAHA - MADRID - BRATISLAVA

[MORENO VLK & ASOCIADOS](#)
[advokátní kancelář](#)

Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736
Fax: +420 224 818 736

e-mail: paha@moreno-vlk.eu

Zdroje:

MELZER, F. TĚGL, P. a kolektiv: Občanský zákoník - velký komentář. Svazek IV. § 655-975. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-004-8.

Hrušáková, M. , Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-503-9.

Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J.; Zuklínová, M. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek II.* Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014. ISBN 978-80-7478-457-6.

[1] Prvně se v právním řádu objevuje již v ust. § 76 zák. č. 946/1811 obecný zákoník občanský.

[2] Zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Dále jen „občanský zákoník“.

[3] Ust. § 33 zák. č. [301/2000](#) Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

[4] Ust. § 38 zák. č. [301/2000](#) Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

[5] Ust. § 436 a násl. Zejm. ust. § 441 občanského zákoníku.

[6] Ust. § 669 odst. 2 občanského zákoníku.

[7] Ust. § 665 občanského zákoníku.

[8] Důvodová zpráva zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)

- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)